

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Προϊστορικός οικισμός

Κοντά στο χωριό Αμπελόκηποι στην Κασάνεβα της ανατολικής Αχαΐας έχουν βρεθεί ίχνη προϊστορικού οικισμού (λίθινα εργαλεία και αγγεία της πρωτοελλαδικής II περιόδου). Βέβαια, προκειμένου να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα, θα χρειαστεί να ανασκαφεί συστηματικά.

Κάρπαθος

Στο πλαίσιο τετραετούς ερευνητικού προγράμματος του Πανεπιστημίου Θράκης που αφορά στην αρχαιολογία, τη γεωλογία, τη γεωμορφολογία και την εθνογραφία της Καρπάθου, οι ανασκαφές έφεραν στο φως μερικούς από τους οικισμούς που άνθησαν στο νησί και καταστράφηκαν από σεισμούς κατά την ανακτορική περίοδο (1800-1500 π.Χ.). Οι οικισμοί αυτοί, χτισμένοι πολύ κοντά στη θάλασσα, υποδηλώνουν τις σχέσεις της Καρπάθου με την Κρήτη και την ασφάλεια που υπήρχε τότε στις θάλασσες, χάρη στη δύναμη του βασιλιά Μίνωα ο οποίος καταπολέμησε την πειρατεία.

Ενετικό πηγάδι

Πριν από μερικούς μήνες αποκαλύφθηκε στην Πλατεία των Λιονταριών του Ηρακλείου κατά τη διάρκεια εργασιών του Δήμου ενετικό πηγάδι. Με βάθος 20 μ. και πλάτος 0,90 μ., διατηρείται σε άριστη κατάσταση.

Λεοπάρδαλη στη Νεμέα

Στο βράθρο Κιτσέλη, στην περιοχή της αρχαίας Νεμέας, ήρθαν στο φως απολιθωμένα οστά λεοπάρδαλης. Πριν από 10.000 χρόνια περίπου, στο τέλος της περιόδου του Πλειστοκαίνου, ζούσαν εκεί και άλλα άγρια ζώα – όπως και στην υπόλοιπη Πελοπόννησο, που θεωρούνταν μάλιστα το βασίλειο των αιλουροειδών. Μήπως λοιπόν τελικά ο

Ηρακλής πάλεψε με λεοπάρδαλη στον πέμπτο κατά σειρά άθλο του και όχι με το περίφημο λιοντάρι της Νεμέας;

Αυτοκρατορικά σύμβολα

Σε ανασκαφές που διενεργήθηκαν στο λόφο του Παλατινάτου, στη Ρώμη, βρέθηκαν τα σύμβολα του αυτοκράτορα Μαξεντίου, τα οποία είχαν ταφεί με μεγάλη προσοχή, για να μην πέσουν στα χέρια του νικητή Κωνσταντίνου του Μεγάλου. Είναι η πρώτη φορά που βρίσκονται τέτοια αντικείμενα, τα οποία μέχρι σήμερα ήταν γνωστά μόνο από απεικονίσεις τους.

Μπετόν στις πυραμίδες

Γαλλο-αμερικανική ομάδα ερευνητών ανακοίνωσε ότι με τη βοήθεια της προηγμένης τεχνολογίας αποδεικνύεται η χρήση μπετόν στα ανώτερα τμήματα της πυραμίδας του Χέοπα (2600 π.Χ.). Το συμπέρασμα αυτό ανατρέπει τη θεωρία που θέλει τους Ρωμαίους να πρωτοκατασκεύασαν μπετόν.

Νέα ερμηνεία για τα κείμενα του Κουμράν

Νέες αρχαιολογικές έρευνες στο Κουμράν αποκαλύπτουν καινούρια στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία το Κουμράν ήταν κέντρο κεραμοποιίας όπου κατασκευάστηκαν τα αγγεία που περιείχαν τους περίφημους κυλίνδρους. Τα δε κείμενα δεν ήταν προϊόν μιας αίρεσης, αυτής των Εσσαίων, αλλά αποτελούσαν μέρος της βιβλιοθήκης της Ιερουσαλήμ και τα έκρυψαν στις σπηλιές πρόσφυγες που ζήτησαν εκεί προστασία, κατά τον πόλεμο με τους Ρωμαίους.

Αρχαία αριθμητήρια

Σε βασιλικό τάφο της Μαργιανής, ελληνιστικής πόλης που ίδρυσε ο Μέγας Αλέξανδρος στο σημερινό Τουρκμενιστάν, έχουν βρεθεί άβακες (αριθμητήρια), που διαφέρουν από τους έως

σήμερα γνωστούς από τη Μεσοποταμία και την Αίγυπτο σε ό,τι αφορά τη διακόσμησή τους. Εδώ δεν απεικονίζονται γεωμετρικά σχήματα αλλά αλληγορικές σκηνές που συμβολίζουν την πάλη του καλού με το κακό, για παράδειγμα δράκοι που καταβροχθίζουν τραγοπόδαρα ζώα.

Το ρολόι του Ασπροπύργου

Το ρολόι του Ασπροπύργου, έμβλημα της πόλης, χτισμένο στα χρόνια του Μεσοπολέμου (1928) από τον γνωστό μηχανικό Νικόλαο Χατζηπαναγιώτη, καταστράφηκε κατά τη διάρκεια ατυχούς ανακατασκευής. Το Υπουργείο Πολιτισμού προτίθεται να αναλάβει την επανακατασκευή του κτίσματος και τη συντήρηση του μηχανισμού του ρολογιού.

Αντιδράσεις για οικοδομές στην Ύδρα

Η απόφαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου για ανέγερση κτιριακών συγκροτημάτων στο λόφο Αγίου Αθανασίου στην Ύδρα έχει προκαλέσει αντιδράσεις. Σε επιστολή τους (5.12.2006) προς τον υπουργό Πολιτισμού ο Γ. Γεράκης (πρόεδρος της Σχολής Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ) και ο Κ. Καρράς (πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας) εκφράζουν την έντονη αντίθεσή τους για την ανοικοδόμηση στην περιοχή, που «αποτελεί ένα από τα λίγα εναπομείναντα αδόμητα βραχώδη στον οικισμό, που συντελεί στο φυσικό κάλλος του νησιού και στο χαρακτηρισμό ως μνημείο».

Υπόθεση ΥΦΑΝΕΤ

Χρειάστηκαν δέκα ολόκληρα χρόνια από την ανακοίνωση του αιτήματος αγοράς του εγκαταλελειμμένου βιομηχανικού συγκροτήματος της ΥΦΑΝΕΤ προκειμένου να στεγάσει το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Θεσσαλονίκης, για να μπου οι τελικές υπογραφές, με την εκπνοή του 2006, αφού ξεπεράστηκαν επιτέλους τα γραφειοκρατικά προβλήματα!

Ωδείο Νικοπόλεως

Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο έχει εγκρίνει εργασίες διάσωσης και στερέωσης του σημαντικού Ωδείου Νικοπόλεως Πρεβέζης, καθώς και εκτεταμένη ανασκαφική έρευνα γύρω από το μνημείο.

Ανάδειξη Αιγών

Την ένταξη των έργων ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου και του ανακτόρου των Αιγών σε οικονομικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανακοίνωσε πρόσφατα το Υπουργείο Πολιτισμού.

Αρχαιοθήκη

Έτσι ονομάζει ο καθηγητής Δημήτρης Παντερμαλής ένα «υβριδικό κτίριο» δίπλα στο Μουσείο του Δίου, όπου οι επισκέπτες θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθούν ακόμα και τη συντήρηση των ευρημάτων. Η ιδέα του παρουσιάστηκε λεπτομερώς σε συνεδρίαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, το οποίο γνωμοδότησε θετικά, όπως επίσης και για κάποιες βελτιωτικές επεμβάσεις στο Μουσείο του Δίου.

Οικία Βενιζέλου

Το πατρικό σπίτι του μεγάλου πολιτικού στη Χαλέπα Χανίων κινδυνεύει, και το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος» έχει ξεκινήσει εκστρατεία για τη συγκέντρωση του ποσού που απαιτείται για τα έργα αποκατάστασης. Στο πλαίσιο αυτό εντάχθηκε συναυλία που πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Ιανουάριο στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Η Βουλή των Ελλήνων έχει, εξάλλου, δεσμευτεί να καταβάλει το 1/3 του ποσού.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

Αποκατάσταση

τοιχογραφιών Αγίου Όρους

Έπειτα από δέκα ολόκληρα χρόνια εργασιών συντήρησης, ο επισκέπτης της Μονής Μεγίστης Λαύρας στο Άγιον Όρος μπορεί πια να θαυμάσει τις αποκατεστημένες τοιχογραφίες του Καθολικού της.

Η θόλος του Ιδρύματος

Μείζονος Ελληνισμού

Στην οδό Πειραιώς, εδώ και μερικούς μήνες, οι επισκέπτες της Θόλου –ενός κτίσματος εντυπωσιακού τόσο από αρχιτεκτονική όσο και από τεχνολογική άποψη– έχουν την ευκαιρία να επισκέπτονται εικονικά την αρχαία Αγορά της Αθήνας. Η στερεοσκοπική προβολή εκτείνεται σε ολόκληρη την ημισφαιρική επιφάνεια του εσωτερικού του κτιρίου, βυθίζοντας τον επισκέπτη σε ένα εικονικό περιβάλλον, στο οποίο μάλιστα μπορεί και κατά κάποιον τρόπο να παρέμβει, χάρη σε ένα ειδικό τηλεχειριστήριο που διαθέτει το κάθισμά του.

Μια εύλογη απορία

Στο δίγλωσσο ενημερωτικό φυλλάδιο που διανέμεται δωρεάν στους επισκέπτες του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου της Αθήνας υπάρχει φωτογραφία του κτιρίου του μουσείου, τη στέγη του οποίου κοσμούν τέσσερα αγάλματα. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, δεν υπάρχουν, αν και έχει περατωθεί η συντήρηση του κτιρίου. Η απορία αναγνώστη μας είναι αν τα πήλινα αγάλματα (ή αντίγραφά τους) θα ξαναπάρουν τη θέση τους ή θα πρέπει η φωτογραφία να θεωρηθεί ως αρχαιακό υλικό.

Αγορά-σουπερμάρκετ

Στη Βούλα, σε οικόπεδο 5,5 στρεμμάτων, ιδιοκτησίας Σκλαβενίτη, αποκαλύφθηκε αρχαία Αγορά (5ου-4ου αι. π.Χ.) του Δήμου Αιζωνίδων Αλών. Η μεγάλη αξία του οικοπέδου δεν επιτρέπει την

απαλλοτριώσή του από το κράτος. Έτσι, πάνω από την αρχαία Αγορά θα κτισθεί σουπερμάρκετ και τα αρχαία θα καταχωσθούν. Πρόκειται για τετράγωνο κτιριακό συγκρότημα 1.500 τ.μ. που αναπτύσσεται γύρω από ένα αίθριο, το οποίο πλαισιώνουν 12 δωμάτια. Ένα από αυτά προφανώς ήταν ιερό με βωμό και ισχυρό προστατευτικό ημικυκλικό περίβολο. Ακόμα, υπάρχει μια κυκλική δεξαμενή λαξευμένη στον φυσικό βράχο και ένα πηγάδι. Πολλά και ενδεικτικά για τη χρήση του χώρου είναι και τα κινητά ευρήματα που μαρτυρούν για την ευημερία του τόπου.

Επιστροφή αρχαιοτήτων

Πολύμηνης διαπραγματεύσεις οδήγησαν τελικά στην επιστροφή 13 αρχαιοτήτων στην Ιταλία από το Μουσείο Καλών Τεχνών της Βοστώνης, όπου είχαν καταλήξει μέσω παράνομου εμπορίου. Πρόκειται για 11 αγγεία, θραύσμα μαρμάρινου αγάλματος Ερμή (1ος αι. μ.Χ.), αλλά και μαρμάρينو άγαλμα της συζύγου του αυτοκράτορα Αδριανού Σαβίνας (2ος αι. μ.Χ.)

Μουσείο πλινθοκεραμοποιίας

Πολύ ενδιαφέρουσα η έκθεση του μουσείου αυτού –που εγκαινιάστηκε πρόσφατα (17.3.2007), με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Ιδρύματος Πειραιώς– φέρνει τον επισκέπτη σε επαφή με μια τέχνη που έχει πια χαθεί. Πρόκειται για το Μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας Τσαλαπάτα στο Βόλο και νομίζουμε ότι αξίζει πραγματικά να το επισκεφθείτε.

Μουσείο παγκόσμιου πολιτισμού

Εδώ και μερικούς μήνες εγκαινιάστηκε ένα πολύ ενδιαφέρον μουσείο στο Παρίσι, το Mus e du Quai Branly, αφιερωμένο σε

συλλογές προϊστορικών τεχνών αλλά και εθνικές εθνογραφικές συλλογές, προερχόμενες από μεγάλο αριθμό πολιτισμών ανά τον κόσμο.

Εκδηλώσεις Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης

Πλούσια τον τελευταίο καιρό η δράση του Μουσείου στον τομέα των πολιτιστικών εκδηλώσεων (εκθέσεις, μουσικές εκδηλώσεις κ.λπ.), περιέλαβε και ενδιαφέροντα κύκλο ομιλιών για τις νέες εκθέσεις του (Απρίλιος-Μάιος 2007): «Η έκθεση *Προς τη γένεση των πόλεων*» (Κωνσταντίνος Σουρέφ, Στυλιάνα Γκαλινίκη), «Η έκθεση *Μακεδονία: από τον 7ο αι. π.Χ. έως την ύστερη αρχαιότητα*» (Ευρυδίκη Κεφαλίδου), «Η έκθεση *Θεσσαλονίκη, Μακεδονίας Μητρόπολις*» (Αγγελική Κουκουβού).

Στα βήματα του Πausανία

Ο Πausανίας και το έργο του αποτέλεσαν τον άξονα γύρω από τον οποίο κινήθηκαν οι επιστημονικές εκδηλώσεις που διοργάνωσαν το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και η Γεννάδειος Βιβλιοθήκη τον περασμένο Μάιο, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Ανοιχτές Θύρες-2ος κύκλος (εκθέσεις, διαλέξεις, προβολή ντοκιμαντέρ κ.λπ.)». Ανάμεσά τους και Διεθνές Συμπόσιο (3-5 Μαΐου 2007), στο οποίο συμμετείχαν διακεκριμένοι έλληνες και ξένοι επιστήμονες. Για σχετικές πληροφορίες, μπορείτε να επισκεφθείτε τον δικτυακό τόπο <http://www.eie.gr/epistimis/koinonia/2006-2007/pausania>.

Πολιτιστική Εγνατία

Έτσι τιτλοφορείται πρόγραμμα του Υπουργείου Πολιτισμού που ως στόχο έχει την καταγραφή αλλά και τη δημιουργία θεσμών και πολιτιστικών εκδηλώσεων στη Βόρεια Ελλάδα. Το Κέντρο Τεκμηρίωσης του Ορθόδοξου

Πολιτισμού αποτελεί σημαντικό φορέα στην εκτέλεση των έργων, αξιοποιώντας κάθε δυνατότητα της σύγχρονης τεχνολογίας. Πρόσφατα μάλιστα ανακοινώθηκε η ολοκλήρωση της καταγραφής και τεκμηρίωσης, με σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα, 10.000 αντικειμένων της ορθόδοξης εκκλησιαστικής παράδοσης, τα οποία ανήκουν σε ναούς της Μητρόπολης Θεσσαλονίκης και χρονολογούνται από το 100 μ.Χ. και εξής.

Σύγχρονες εφαρμογές βυζαντινής και μεταβυζαντινής βιβλιοδεσίας

Αυτός είναι ο τίτλος ερευνητικού προγράμματος στο οποίο συμμετέχουν το Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, οι Εκδόσεις του Φοίνικα και η Ελληνική Εταιρεία Βιβλιοδεσίας. Αντικείμενο του προγράμματος –ενταγμένου στο Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης– είναι η μελέτη βυζαντινών και μεταβυζαντινών σταχώσεων, με τελικό παραδοτέο αντίγραφο βυζαντινών και μεταβυζαντινών βιβλιοδεσιών της συλλογής χειρογράφων και εντύπων του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου, καθώς και καλλιτεχνικές δημιουργίες εμπνευσμένες από την εν λόγω συλλογή. Για πληροφορίες, <http://www.eie.gr/nhrf/institutes/ibr/index-gr.html>.

Η χρήση του χρώματος

Δεν είναι μόνο η ελληνική αρχαιότητα την οποία θα μάθουμε να βλέπουμε με τα χρώματα που είχε. Το ίδιο συμβαίνει και με τα μεσαιωνικά μνημεία, κινητά ή μη, στα οποία θα πρέπει επίσης να συνηθίσουμε την ύπαρξη χρώματος. Ένα ωραίο παράδειγμα αποτελεί

το ξύλινο άγαλμα του Αγίου Θωμά (Πουατιέ), του 17ου αιώνα, από το οποίο αφαιρείται κατά τις εργασίες συντήρησης το λευκό στρώμα του 18ου αιώνα, που του προσέδιδε όψη πέτρινου αγάλματος.

Αρχαία λιμάνια

Από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο δημιουργήθηκε το «Λιμενσκόπιον» (www.limenescope.ntua.gr), όπου μπορεί να ανατρέξει ο καθένας μας, προκειμένου να αποκομίσει χρήσιμες πληροφορίες για τα αρχαία ελληνικά λιμάνια.

Τιμητική εκδήλωση για τον Χ. Μπούρα

Στον καθηγητή αρχιτεκτονικής Χαράλαμπο Μπούρα ήταν αφιερωμένη η εκδήλωση που διοργάνωσε το Μουσείο Μπενάκη στις 8.5.2007. Αρχιτέκτονες και συνεργάτες του στο Μουσείο Μπενάκη και στο Αρχείο Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής παρουσίασαν το πολύχρονο επιστημονικό του έργο, αποτιόντας φόρο τιμής στο «δάσκαλο». Μαθητής του Δημήτρη Πικιώνη, ο Χαράλαμπος Μπούρας ασχολήθηκε κυρίως με την προστασία και τη

συντήρηση των αρχαίων και των βυζαντινών μνημείων. Οι ομιλητές υπογράμμισαν την προσφορά του στη διάσωση της αθηναϊκής αρχιτεκτονικής, το σεβασμό του στην παράδοση, καθώς και τις ανεξάντλητες γνώσεις του.

Αργυρώ Μαυροζούμη

Η Φιλοσοφία στην ελληνιστική Αλεξάνδρεια

Σε εκδήλωση που διοργάνωσαν οι «Φίλοι της Βιβλιοθήκης της Αλεξανδρείας» (Αίθουσα Παλαιάς Βουλής, 1.3.2007) παρουσιάστηκε ο τόμος του συνεδρίου «Η Φιλοσοφία στην ελληνιστική Αλεξάνδρεια», που είχε πραγματοποιηθεί πριν από ένα χρόνο στην Αλεξάνδρεια (7-8 Μαρτίου 2006).

ΙΕΝΑΕ

Όπως αναφέρει και το σχετικό δελτίο τύπου, για το Ινστιτούτο Εναλίων Αρχαιολογικών Ερευνών η περασμένη χρονιά ήταν ιδιαίτερα παραγωγική. Οι τρεις υποβρύχιες έρευνες που διεξήγαγε (Αργοσαρωνικού, Παγασητικού, Νότιου Ευβοϊκού) έφεραν στο φως πολύ σημαντικές μαρτυρίες για τη ναυσιπλοΐα και το εμπόριο κατά τη μυκηναϊκή, κλασική, ρωμαϊκή και βυζαντινή περίοδο. Για την επόμενη χρονιά το ΙΕΝΑΕ σκοπεύει να συνεχίσει τις παραπάνω έρευνες, καθώς και το εκδοτικό και εκθεσιακό του πρόγραμμα, αλλά και να πραγματοποιήσει εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την ενάλια αρχαιολογία. Για σχετικές πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε τον δικτυακό του τόπο, www.iенаe.gr.

Ελληνικό Κέντρο Βραχογραφίας

Το ΕΛΚΕΒ (Ελληνικό Κέντρο Βραχογραφίας) είναι εταιρία μη κρατικού, μη κερδοσκοπικού, επιστημονικού χαρακτήρα, με έδρα τους Φιλίππους και

έτος (ίδρυσης το 2003. Από το 2004 αποτελεί το 42ο μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οργανισμών Βραχογραφίας (IFRAO) και από το 2005 μέλος της Επιτροπής Βραχογραφιών/Διεθνές Συμβούλιο Μνημείων και Αρχαιολογικών Χώρων (CARICOMOS). Σκοπός του κέντρου είναι η καταγραφή, η προστασία, η συντήρηση των ελληνικών βραχογραφιών και η εκλαΐκευση της άγνωστης αυτής πτυχής της ελληνικής ιστορίας. Στο πρόγραμμα δράσης του, για την περίοδο 2005-2007 περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: α. καταγραφή (αποτύπωση), διάσωση, προστασία και συντήρηση των βραχογραφιών στην περιοχή του Δήμου Φιλιππων, β. δημιουργία Πληροφοριακής Τράπεζας Ελληνικών Βραχογραφιών και σύνδεσή της με το Πρόγραμμα Ψηφιοποίησης Ελληνικού Πολιτιστικού Αποθέματος καθώς και με Πληροφοριακές Τράπεζες αντίστοιχων Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων, γ. υλοποίηση Υπαίθριου Μουσείου Βραχογραφιών στο Δήμο Φιλιππων, δ. υλοποίηση ευρωπαϊκών εκθέσεων στην Ελλάδα με ιδιαίτερη έμφαση στο Νομό Καβάλας, ε. έκδοση βιβλίων και οδηγών με θέμα τις ελληνικές βραχογραφίες, στ. συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και αποστολές με συμβαλλόμενα ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα, ζ. δημιουργία εμπλουτισμένης επιστημονικής βιβλιοθήκης, η. οργάνωση σεμιναρίων σε πολλαπλά μορφωτικά επίπεδα (φοιτητές, μαθητές και καθηγητές μέσης εκπαίδευσης), θ. πραγματοποίηση συνεδρίου στους Φιλίππους, με θέμα τα μεγαλιθικά ευρωπαϊκά μνημεία, ι. μεταφραστική υλοποίηση του Διεθνούς Λεξικού Όρων Βραχογραφίας, σύμφωνα με

την παραχώρηση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οργανισμών Βραχογραφίας (IFRAO), από τον Εκδοτικό Οίκο Brepols (Ολλανδία).

Ινστιτούτο της Δανίας

Αξιόλογη δραστηριότητα αναπτύσσει το Ινστιτούτο της Δανίας (σεμινάρια, διαλέξεις, συναυλίες, εκθέσεις τέχνης), προσφέροντας την ευκαιρία στον καθένα μας να συμμετάσχει σε κάποια εκδήλωση που άπτεται των ενδιαφερόντων του. Σημειώνουμε εδώ δύο ιστορικού-αρχαιολογικού χαρακτήρα διεθνή σεμινάρια που οργάνωσε πρόσφατα: «Αρχαίος Πειραιάς – παρελθόν, παρόν και μέλλον» (Ancient Piraeus – past, present and future, 16 Απριλίου 2007) και «Οι εμπορικοί αμφορείς και το εμπόριο της Κύπρου» (The transport amphorae and trade of Cyprus, 23-24 Απριλίου 2007). Επίσης, στις 13 Απριλίου 2007 έλαβε χώρα και η Γενική Συνέλευση του Ινστιτούτου της Δανίας στην Αθήνα, κατά τη διάρκεια της οποίας ο δρ V. Gabrielsen, καθηγητής του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης, έδωσε διάλεξη με θέμα «Ο Πειραιάς και ο αθηναϊκός στόλος στους κλασικούς χρόνους» (Piraeus and the Athenian fleet in classical times). Τον προσεχή Ιούλιο εξάλλου, το Ινστιτούτο της Δανίας συνδιοργανώνει με το ΙΝΣΤΑΠ Ινστιτούτο Μελέτης Προϊστορίας Ανατολικού Αιγαίου, διεθνές workshop με θέμα: «Κεραμική υστερομινωικής IB περιόδου. Εξετάζοντας τα νέα στοιχεία για τη σχετική χρονολόγηση και τις τοπικές διαφορές» (LM IB pottery. Examining new evidence for relative chronology and regional differences). Για πληροφορίες, τηλ.: 210-3244644, e-mail: info@diathens.com.

Παγκόσμια Ημέρα Μνημείων

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

Γιορτάστηκε στις 18 Απριλίου και ήταν αφιερωμένη στα πολιτιστικά τοπία και στα μνημεία της φύσης. Με αφορμή λοιπόν τον εορτασμό αυτόν, η Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς κατάρτισε τον δικό της κατάλογο μνημείων και τόπων που απειλούνται, κατά κύριο λόγο από ανθρώπινες ενέργειες, παραλείψεις ή αδιαφορία. Ανάμεσά τους το προϊστορικό τοπίο των Μυκηνών, ο αρχαίος Δίολλκος, η αρχαία οδός καταγωγής του μαρμάρου από τα λατομεία της Πεντέλης, το Παλαμήδι του Ναυπλίου κ.λπ.

UNESCO και «Παγκόσμια Κληρονομιά»

Ολοκληρώθηκε η μετάφραση και μεταφορά στο ελληνικό διαδίκτυο του προγράμματος της UNESCO «Παγκόσμια Κληρονομιά». Στον κατάλογο αυτόν βρίσκει κανείς, σε μορφή blog, πληροφορίες για τα 830 συνολικά λεγόμενα παγκόσμια μνημεία της UNESCO, ενώ μπορεί παράλληλα να παραθέσει εκεί τα σχόλια του.

Κεραμεικός, Μεταξουργείο, Ψυρρή

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος «Παναθήναια» (τηλ.: 210-3251035) και το ηλεκτρονικό περιοδικό «ΜΟΝΟΥΜΕΝΤΑ» (www.monumenta.org) –το οποίο ως στόχο έχει την προστασία της φυσικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ελλάδας και της Κύπρου– ανέλαβαν την πρωτοβουλία διοργάνωσης Δημόσιας Συζήτησης, με θέμα «Κεραμεικός, Μεταξουργείο, Ψυρρή, Χρόνια προβλήματα ζητούν λύση» (24.4.2007). Στόχος της η επίλυση των πολλών και ποικίλων προβλημάτων που ταλανίζουν τις παραπάνω περιοχές, ώστε να είναι ανθρώπινες η ζωή και η εργασία στο ιστορικό αυτό τμήμα της Αθήνας.

Μεσαιωνικό Φεστιβάλ Ρόδου

Ο Σύλλογος «Μεσαιωνικό Ρόδο» κατέθεσε στις 20 Μαρτίου 2007 πρόταση προς το Δημοτικό Συμβούλιο Ρόδου για τη διοργάνωση –τον Μάιο του ερχόμενου έτους– του 1ου Μεσαιωνικού Φεστιβάλ, με στόχο την αναβίωση της ιστορίας, των παραδόσεων, των εθίμων και των μύθων της Ρόδου.

Αχιμέτ Ερτούγκ

Οι φωτογραφίες του είναι πραγματικά έργα τέχνης και όπως και ο ίδιος δηλώνει τα τελευταία 25 χρόνια φωτογραφίζει μνημεία με μεγάλες μηχανές, χρησιμοποιώντας φιλμ 20x25, για να αιχμαλωτίσει όλη τους τη μεγαλοπρέπεια. Η Αγιά-Σοφιά –όπου μάλιστα υπάρχει μόνιμη έκθεση των φωτογραφιών του–, η Κωνσταντινούπολη και τα εκκλησιαστικά μνημεία της Καππαδοκίας αποτελούν μερικά μόνο από τα θέματά του. Οι φωτογραφίες του εκδίδονται συνήθως σε πολυτελείς τόμους είτε παρουσιάζονται σε εκθέσεις, για το ευρύ κοινό, που δεν έχει τη δυνατότητα να τους αγοράσει. Αξίζει να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του www.achmetertug.com.

Υποτροφία για θέματα συντήρησης μνημείων

Η Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς προκήρυξε φέτος –με χορηγία του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη– Διαγωνισμό για μία υποτροφία για μεταπτυχιακές σπουδές αρχιτέκτονα-μηχανικού σε θέματα συντήρησης μνημείων. Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα θα είναι διάρκειας ενός έτους (2007-2008), στο Centre for Conservation Studies του Πανεπιστημίου York της Μεγάλης Βρετανίας. Στα τέλη Μαΐου ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες της Ελληνικής Εταιρείας, μπορείτε

να επισκεπτεστε τον δικτυακό της τόπο www.ellinikietairia.gr.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Παλιές φωτογραφίες αρχαιολογικών χώρων

Στο Ινστιτούτο Γκαίτε εγκαινιάστηκε στις 17 Απριλίου 2007 η έκθεση αυτή του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου. Οι φωτογραφίες του διάσημου γερμανού αρχαιολόγου-ερευνητή και λάτρη της Ελλάδας και του πολιτισμού της Wilhelm D rpfeld «εντυπωσιάζουν με την τεχνική αρτιότητά τους, την αισθητική τους ποιότητα και την ακρίβεια στις λεπτομέρειες». Ασπρόμαυρες λήψεις από την Ακρόπολη, την Κνωσό, τη Δήλο κ.λπ., με την παρουσία σχεδόν πάντα και ανθρώπινων μορφών –ώστε να είναι σαφέστερες οι διαστάσεις και οι αναλογίες των αρχιτεκτονικών καταλοίπων–, προκαλούν συγκίνηση και νοσταλγία στον επισκέπτη της έκθεσης, ενώ ταυτόχρονα αποτελούν σημαντικά επιστημονικά τεκμήρια των ανασκαφικών ερευνών της εποχής (τέλη 19ου-αρχές 20ού αιώνα).

Οι ξένες αρχαιολογικές σχολές

Δεκαεφτά ανοιχτά βιβλία, όσες είναι και οι αρχαιολογικές σχολές στην Ελλάδα, παρουσίασαν με τρόπο πρωτότυπο το έργο των σχολών αυτών. Η έκθεση οργανώθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης από τις 15 Φεβρουαρίου έως τις 31 Μαρτίου 2007.

A.M.

Τα σπήλαια της Αίτνας

«Στα βαθιά Τάρταρα» τιλοφορούσαν η ενδιαφέρουσα αυτή έκθεση που φιλοξενήθηκε από τις 5 έως τις 31 Μαΐου 2007 στη Βασιλική του Αγ. Μάρκου στο Ηράκλειο της Κρήτης (διοργάνωση: Διαμέρισμα της Σικελίας, Πανεπιστήμιο της

Κατάνης, Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών, Δήμος Ηρακλείου). Οι επισκέπτες της έκαναν ένα ταξίδι στο χρόνο, στα σπήλαια της Αίτνας και του μύθου που την περιβάλλει.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Δ΄ Διεθνές Κυπριολογικό Συνέδριο

Από την Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών έχει προγραμματιστεί για την περίοδο 29 Απριλίου-3 Μαΐου 2008 το εν λόγω συνέδριο, που θα χωριστεί στα ακόλουθα τμήματα:
α) αρχαιότητα (προϊστορική-ρωμαϊκή περίοδος),
β) βυζαντινή-μεσαιωνική περίοδος, γ) νεότερη εποχή. Τα πεδία που θα μπορούν να καλύπτουν οι ανακοινώσεις ποικίλλουν –από φιλολογία, φιλοσοφία, αρχαιολογία μέχρι και ιατρική, θετικές επιστήμες και αθλητισμό–, με την προϋπόθεση βέβαια ότι θα σχετίζονται με την Κύπρο. Ως προθεσμία υποβολής των αιτήσεων έχει οριστεί η 20ή Ιουνίου 2007. Για λεπτομέρειες και διευκρινίσεις, τηλ.: +357 22432578, δικτυακός τόπος: www.cypriotstudies.org.

Συμπόσιο Διεθνούς Επιτροπής Φωτογραμμετρίας

Το εργαστήριο Φωτογραμμετρίας της Σχολής Αγρονόμων & Τοπογράφων Μηχανικών του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου και το Ελληνικό Τμήμα ICOMOS διοργανώνουν το XXII Διεθνές Συμπόσιο της Διεθνούς Επιτροπής Φωτογραμμετρίας (CIPA), το οποίο θα πραγματοποιηθεί φέτος στην Αθήνα (Ζάππειο Μέγαρο, 1-6 Οκτωβρίου 2007). Βασικός στόχος της Διεθνούς Επιτροπής Φωτογραμμετρίας είναι να προωθήσει το ζήτημα της καταγραφής και της γεωμετρικής τεκμηρίωσης των μνημείων και της πολιτισμικής κληρονομιάς στη διεθνή επιστημονική κοινότητα, με

ταυτόχρονη εκμετάλλευση των σύγχρονων τεχνολογιών. Το εν λόγω συμπόσιο οργανώνεται κάθε δυο χρόνια και συγκεντρώνει επιστήμονες πολλών ειδικοτήτων από όλες τις χώρες του κόσμου. Το ειδικότερο θέμα του φετινού συμποσίου είναι «Anticipating the future of the cultural past». Για πληροφορίες, τηλ.: 210-7499318 (Γεωργία Κατερινίου), ηλεκτρονική διεύθυνση: www.survey.ntua.gr/cipathens_2007.

Ανασκαφή και έρευνα, VI

Το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης παρουσιάστηκε σε επιστημονικό συμπόσιο (Κεντρικό Κτίριο Πανεπιστημίου Αθηνών, 26-27 Απριλίου 2007), στο οποίο συμμετείχαν, εκτός από τους καθηγητές, μεταπτυχιακοί φοιτητές αλλά και συνεργάτες των μελών του Τομέα. Τα θέματα που παρουσιάστηκαν χωρίζονταν στις εξής ενότητες:

- α) παλαιοχριστιανική, βυζαντινή και μεταβυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη (ανασκαφές, κεραμική, ιστορική τοπογραφία, εικόνες, τοιχογραφίες),
- β) ιστορία της τέχνης (ζωγραφική, γλυπτική),
- γ) προϊστορική αρχαιολογία (ανασκαφές και επιφανειακές έρευνες, μελέτη ευρημάτων, ερμηνευτικές προσεγγίσεις),
- δ) κλασική αρχαιολογία (ανασκαφές και μελέτη ευρημάτων, επιφανειακή έρευνα, ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων, γλυπτική, κεραμική, αγγειογραφία, κοροπλαστική, ερμηνείες, προτάσεις). Την εικόνα για το ανασκαφικό έργο και τα ερευνητικά προγράμματα του Πανεπιστημίου Αθηνών συμπλήρωναν και οι αναρτημένες στο χώρο του συμποσίου παρουσιάσεις.

Συμπόσιο Μεσογειακής Αρχαιολογίας

Το ενδέκατο στη σειρά συμπόσιο πραγματοποιήθηκε

φέτος στην Κωνσταντινούπολη (24-29 Απριλίου 2007), παρέχοντας για μια ακόμη φορά την ευκαιρία σε ερευνητές πολλών και διαφορετικών επιστημονικών πεδίων, με κοινό, ωστόσο, άξονα την αρχαιολογία του μεσογειακού χώρου, να παρουσιάσουν τα πορίσματα των ερευνών τους και να ανταλλάξουν ενδιαφέρουσες απόψεις και συμπεράσματα. Για περισσότερες πληροφορίες και λεπτομέρειες μπορείτε να επισκεφθείτε τον δικτυακό τόπο soma2007.itu.edu.tr.

H διδασκαλία της Ιστορίας

«Κύκλοι και κέντρα διδασκαλίας της Ιστορίας. Η παρουσία και η πρακτική της ιστορικής διδασκαλίας στη σημερινή ελληνική εκπαίδευση όλων των βαθμίδων. Απολογισμός και προοπτικές» ήταν το θέμα της ημερίδας που οργανώθηκε στο πλαίσιο του εορτασμού των 170 ετών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στις 4.3.2007 στο Κεντρικό Κτίριο του Πανεπιστημίου στα Προπύλαια. Σ' αυτή τη χρήσιμη συνάντηση καθηγητών Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Παιδαγωγικής, διατυπώθηκαν ουσιαστικές σκέψεις για την αναμόρφωση των προγραμμάτων στην εκπαίδευση ως προς τη διδασκαλία της Ιστορίας. Οι ομιλητές συμφώνησαν ότι πρέπει να αναζητηθούν δυνατότητες προς την κατεύθυνση της πολυμορφίας και της διαφορετικότητας της ιστορικής διδασκαλίας, και οι συζεύξεις των διαφόρων όμορων επιστημών με την Ιστορία να είναι το κέρδος για το μαθητή ή φοιτητή. Πολύ χρήσιμη ήταν και η αναφορά στη διεθνή εμπειρία ως προς τη διδασκαλία της Ιστορίας, που μπορεί να δώσει ιδέες και για την ελληνική πραγματικότητα.

A.M.

Θέατρο και κοινωνία

Το θέατρο τρέφεται από τη ζωή και κάποιες φορές η ζωή από το θέατρο. Αυτό επεσήμαναν οι ομιλητές στην ημερίδα με τίτλο «Θέατρο και κοινωνία στη διαδρομή της ελληνικής Ιστορίας», η οποία πραγματοποιήθηκε για τον εορτασμό των 170 ετών του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Κεντρικό Κτίριο του Πανεπιστημίου στα Προπύλαια, 3.3.2007). Η αλληλεπίδραση θεάτρου και κοινωνίας από την αρχαιότητα έως σήμερα ήταν το συμπέρασμα στο οποίο οδηγήθηκαν όλοι οι συμμετέχοντες μέσα από τις ομιλίες τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το γεγονός ότι από τον 5ο αι. π.Χ. η κωμωδία συνδέθηκε και με την πολιτική προπαγάνδα, φαινόμενο που το συναντάμε σε όλα τα θεατρικά είδη μέσα στη διαχρονία.

A.M.

Ευεργετισμός, Χορηγία, Φιλανθρωπία, Εθελοντισμός

Στο συνέδριο αυτό της Πολιτιστικής Εταιρείας «Αίνο» (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 28.2.2007) περιλήφθηκαν και ενδιαφέρουσες ιστορικού χαρακτήρα ομιλίες, για τον ευεργετισμό και τη χορηγία στην αρχαία Ελλάδα (Άγγελος Χανιώτης), την πρωτοχριστιανική φιλανθρωπία (Δέσποινα Ιωσήφ) και τη φιλανθρωπία ως κοινωνική πρόνοια στο Βυζάντιο (Στέφανος Γερουλάνος).

Συμπεράσματα συνεδρίου

Με επιτυχία ολοκληρώθηκαν οι εργασίες του συνεδρίου «Ανταλλαγή αγαθών, ιδεών και τεχνολογίας στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο», τον Μάιο του περασμένου έτους στο Όλοσατ της Άνω Βαυαρίας (οργάνωση: Σύλλογος για την μελέτη και διάδοση της ελληνικής Ιστορίας). Οι εισηγήσεις και οι συζητήσεις, κατανεμημένες σε τέσσερις τομείς, διερεύνησαν τον τρόπο με

τον οποίο γινόταν κατά τη 2η χιλιετία π.Χ. η ανταλλαγή αγαθών. Σημαντικό ρόλο έπαιξε εδώ η ανάλυση των ευρημάτων ενός εμπορικού πλοίου που είχε ναυαγήσει το 1320 π.Χ. στις νότιες ακτές της Τουρκίας. Κατά την ανάλυση των επαφών μεταξύ πολιτισμών με διαφορετικές απόψεις και θρησκείες διαπιστώθηκε ότι η προσφορά και η αποδοχή διαφόρων στοιχείων (καλλιτεχνικών μοτίβων, τεχνολογικών επιτευγμάτων κ.λπ.) μεταξύ γειτονικών λαών ήταν συνεχής και δεν επικρατούσε μόνο μια κατεύθυνση στην ανάπτυξη. Στην τελική συζήτηση του συνεδρίου διαπιστώθηκε τέλος ότι, αν και δεν κατέστη δυνατό να δοθεί απάντηση σε όλα τα ερωτήματα, δόθηκε ωστόσο το έναυσμα για περαιτέρω συζητήσεις και νέους στόχους της έρευνας. Για περισσότερες πληροφορίες (σχετικά και με την έκδοση των Πρακτικών) μπορείτε να απευθύνεστε στον κ. Απόστολο Κυριατσούλη, Pkryiat@aol.com.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Για τις ασπίδες

Εξειδικευμένο αλλά ενδιαφέρον το θέμα διάλεξης της Βασιλικής Σταματοπούλου «Η τεχνολογία των οπλικών ασπίδων», με πολλές τεχνικές και όχι μόνο πληροφορίες (Εταιρεία Μελέτης Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας, 7.5.2007).

A.M.

Χειροποίητη κεραμική στην προϊστορική Ελλάδα

Τις ομοιότητες αλλά κυρίως τις διαφορές που έχουν τα χειροποίητα κεραμικά άλλων περιοχών σε σύγκριση με τα μυκηναϊκά παρουσίασε η Ευαγγελία Κυριαζή στην ομιλία της «Η αγγειοπλαστική στην προϊστορική Ελλάδα. Τεχνικές

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

και κοινωνικές διαστάσεις», στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Εταιρείας Μελέτης Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας (ΤΕΕ, 30.4.2007). Η ομιλήτρια τεκμηρίωσε την άποψη ότι πρόκειται για δύο τελείως διαφορετικές τεχνολογικές παραδόσεις, με πολλά συμπραζόμενα σε κοινωνικό επίπεδο αλλά και στον τρόπο σκέψης των ανθρώπων: τα χειροποίητα κεραμικά της Μακεδονίας προδίδουν απλούστερο τρόπο κατασκευής, ενώ τα μνηναϊκά δηλώνουν σύνθετες νοητικές διεργασίες. A.M.

Η μαρτυρία των νομισμάτων

«Η μαρτυρία των νομισμάτων για τις βαρβαρικές επιδρομές στο νότιο ελλαδικό χώρο κατά τους πρωτοβυζαντινούς «σκοτεινούς» χρόνους (5ος-8ος αι. μ.Χ.)» ήταν το θέμα της διάλεξης που έδωσε ο Άδωνις Κύρου στις 26.4.2007 στο Νομισματικό Μουσείο. Ο ομιλητής παρουσίασε στοιχεία προκειμένου να τεκμηριώσει την άποψη ότι η ιστοριογραφία, που υπηρέτησε πολιτικές σκοπιμότητες ή άλλα συμφέροντα, μπορεί κάλλιστα να ανατραπεί με την πολύτιμη βοήθεια των πληροφοριών που προσφέρουν τα ευρήματα των νομισμάτων της κάθε περιόδου. Γι' αυτό και κρίνεται ως άμεση αναγκαιότητα η ενεργότερη ένταξη των νομισμάτων στο ιστορικό πλαίσιο. A.M.

Σημάδια παπύρου

Εκτενή αναφορά στην καλλιέργεια, την επεξεργασία και τη χρήση του παπύρου από την αρχαιότητα έως σήμερα έκανε η αρχαιολόγος Μαρία Βλασσοπούλου-Καρούδη σε διάλεξη με τίτλο «Φυτικά κατάλοιπα από τον Ταφικό Κύκλο Β των Μυκηνών με τη δομή και τις ιδιότητες του παπύρου» (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, 16.4.2007). Η ομιλήτρια επικέντρωσε το ενδιαφέρον της στα

κατάλοιπα παπύρου που ανιχνεύονται στα κτερίσματα των τάφων, αλλά και στα αποτυπώματα πάνω στα πήλινα σφραγίσματα εμπορικών συμφωνιών που ήταν γραμμένες σε πάπυρο. A.M.

Θαλάσσιες παραστάσεις σε ψηφιδωτά δάπεδα

Στην αίθουσα «Μανόλης Ανδρόνικος» του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης μίλησε στις 30 Μαρτίου 2007 η Π. Ασημακοπούλου-Ατζακά, με θέμα «Θαλάσσιες παραστάσεις σε ψηφιδωτά της Μεσογείου στην ύστερη αρχαιότητα». Μερικές από τις ελκυστικότερες απεικονίσεις της φανταστικής και της πραγματικής θαλάσσιας ζωής ζωντάνεψαν μπροστά στα μάτια του κοινού της: μυθολογικά πλάσματα, εικόνες του βυθού, θαλασσινές πόλεις και λιμάνια, φάροι και νησιά, αλλά και σκηνές της καθημερινής ζωής (διακίνηση εμπορευμάτων, ψάρεμα, κολύμπι). Οι παραστάσεις αυτές συναντώνται σε πλήθος περιοχών της Μεσογείου από την προχριστιανική περίοδο έως το τέλος της ύστερης αρχαιότητας, ωστόσο μεγάλη ποικιλία στα θέματά τους διαπιστώνεται κατά τον 3ο και 4ο αι. μ.Χ.

Τα ελληνιστικά γλυπτά

«Η γλυπτική των ελληνιστικών χρόνων. Θεματολογία, καλλιτεχνικά κέντρα, κοινωνικό πλαίσιο» ήταν το θέμα της διάλεξης που έδωσε η καθηγήτρια Παυλίνα Καρανασάση στην Αρχαιολογική Εταιρεία στις 12.3.2007. Η ομιλήτρια παρουσίασε αναλυτικά τα χαρακτηριστικά της πλαστικής της ελληνιστικής εποχής σε συνδυασμό με τον τρόπο ζωής των τότε κοινωνιών: θέματα που αντλούνται από την καθημερινή ζωή και παράλληλα η θεοποίηση των ηγεμόνων μέσα από τη

γλυπτική είναι τα στοιχεία που μαρτυρούν τη ζωή μέσα από την τέχνη. A.M.

Τα σπήλαια της Μάνης

Κατοικίες κατά την παλαιολιθική περίοδο, ιδανικοί τόποι αποθήκευσης προϊόντων στα νεολιθικά χρόνια, χώροι τελετών αλλά και καθημερινής χρήσης κατά τους ιστορικούς χρόνους, μετερίζια σε μάχες και καταφύγια στα βυζαντινά και νεότερα χρόνια, τα σπήλαια της Μάνης ήταν ανέκαθεν άρρηκτα συνδεδεμένα με τη ζωή και τις ανάγκες του ανθρώπου. Την πορεία τους αυτή παρουσίασε ο προϊστάμενος της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας Βορείου Ελλάδος δρ Ανδρέας Ντάρλας στη διάλεξη που έδωσε με θέμα «Σπήλαια της Μάνης: Διαχρονικοί τόποι κατοικίας-ανεκτίμητες πηγές της ιστορίας» (Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, 5.3.2007). Όπως με χιούμορ σημείωσε ο ομιλητής, σήμερα τα σπήλαια της Μάνης χρησιμοποιούνται είτε ως στάβλοι είτε ως... μπάρμπεκιου νεόπλουτων. A.M.

BIBLIA

Το μουσείο και οι πρόδρομοί του

Eilean Hooper-Greenhill εκδ. Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, Αθήνα 2006

Με το βιβλίο αυτό εγκαινιάζεται η σειρά «Μουσειολογία», στην οποία θα περιληφθούν βασικά έργα της διεθνούς βιβλιογραφίας. Η συγγραφέας παραθέτει εδώ όλους τους σύγχρονους προβληματισμούς που αφορούν στη λειτουργία των μουσειακών ιδρυμάτων, εστιάζοντας σε «στιγμές» που επηρέασαν καθοριστικά την εξέλιξή τους (π.χ. η δημιουργία του Μουσείου

του Λούβρου). Τέλος, επιχειρεί να καταδείξει νέους τρόπους επικοινωνίας των σημερινών μουσείων με το ευρύτερο κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον τους. Εξειδικευμένο αλλά χρήσιμο για την ελληνική βιβλιογραφία το πόνημα αυτό, έχει μεταφραστεί από τον Ανδρέα Παππά. A.M.

Aux origines de l'art, 50.000 ans d'art pr historique et tribal

Emmanuel Anati εκδ. Fayard, Paris 2007

Το βιβλίο του Emmanuel Anati προτείνει μια νέα ερμηνεία για τα 45 εκατομμύρια βραχογραφίες, χαράγματα κ.ά. που βρέθηκαν σε περίπου 70.000 θέσεις. Κατά τη γνώμη του, η τέχνη των βράχων αποτελεί μια μορφή γραφής σε τρία επίπεδα (πικτογράμματα, ιδεογράμματα, ψυχογράμματα), και εάν η τέχνη εμφανίστηκε 50.000 πριν, η γλωσσική διαφοροποίηση συνέβη κατά τα τελευταία 20-25.000 χρόνια.

Η ανάδυση του πολιτισμού.

Οι Κυκλάδες και το Αιγαίο στην 3η χιλιετία π.Χ.

Colin Renfrew εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2006

Κυκλοφόρησε η ελληνική μετάφραση του κλασικού αυτού έργου, που δεν πρέπει να λείπει από καμιά βιβλιοθήκη. Η μελέτη συνοδεύεται από νέα εισαγωγή του συγγραφέα, γραμμένη ειδικά για την ελληνική έκδοση, στην οποία συνοψίζονται οι εξελίξεις της έρευνας από το 1972 (αγγλ. έκδ.) ως τα τέλη του 20ού αιώνα. Την επιμέλεια της καλαίσθητης και πολύ προσεγμένης έκδοσης είχε η Ράνια Οικονόμου, ενώ η μετάφραση ανήκει στον

Δημήτρης Κοκκώνη.

Κυκλαδικός πολιτισμός
Αλεξάνδρα Τράντα-Νικολή
εκδ. Κέδρος, Αθήνα 2006

Καλογραμμένο, τεκμηριωμένο κείμενο που αποτελεί «ένα ταξίδι στο Αρχιπέλαγος, στην πρώιμη Εποχή του Χαλκού». Ιδανικό για όποιον θέλει να πάει στις Κυκλάδες ή απλά να τις γνωρίσει χωρίς δυσκολία μέσα από ένα βιβλίο.

Η έξαρση της Δημοκρατίας στην αρχαία Αθήνα
Jacqueline de Romilly
εκδ. Graal / Το Άστυ, Αθήνα 2006

Η γνωστή ακαδημαϊκός ασχολείται στο βιβλίο της αυτό με τον περίφημο αθηναϊκό 5ο αιώνα, που υπήρξε η πιο πρωτότυπη και δημιουργική περίοδος της ιστορίας. Πιστεύει πως αν εμπνευστούμε από τα διδάγματά της, θα κατορθώσουμε να βρούμε από το αδιέξοδο της εποχής μας. Το έργο προλογίζει ο Ανδρέας Παναγόπουλος ενώ η μετάφραση οφείλεται στις Μπ. Αθανασίου και Κ. Μηλιαρέση.

Argilos. A Historical and Numismatic Study, KERMA I
Κατερίνα Λιάμπη
εκδ. Λυδία Λίθος, Αθήνα 2006

Στη σειρά KERMA ανήκει η μονογραφία αυτή, που βραβεύτηκε μάλιστα το Δεκέμβριο του περασμένου έτους από την Ακαδημία Αθηνών ως η καλύτερη ιστορική μελέτη. Αποικία των νησιωτών Ανδρών, στην ακτή της Βισαλτίας, μεταξύ του ποταμού Στρυμόνα και της Χαλκιδικής, η πόλη είχε σημαντική ιστορική πορεία από τους αρχαϊκούς έως και τους ελληνοιστικούς χρόνους, οπότε ενσωματώθηκε στο μακεδονικό βασίλειο. Εδώ η συγγραφέας φέρνει στο φως άγνωστα στοιχεία, χάρη στην ενδελεχή και τεκμηριωμένη μελέτη των σχετικών

αρχαίων γραμματειακών πηγών, των αρχαιολογικών καταλοίπων και κυρίως των νομισμάτων.

Οικονομική Ιστορία του Βυζαντίου από τον 7ο έως τον 15ο αιώνα
συλλογικό έργο
εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2006

Πρόκειται για έκδοση με εξειδικευμένη ύλη. Θέμα της η οικονομική ιστορία του Βυζαντίου, που δίνεται ωστόσο σε απλή γραφή, πρόσφορη και για τον μη ειδικό αναγνώστη. Κορυφαίοι βυζαντινολόγοι έχουν συμπράξει στη δημιουργία αυτού του τρίτομου έργου, προκειμένου να αναδείξουν την ιστορία της βυζαντινής οικονομίας από τον 7ο έως τον 15ο αιώνα, περιλαμβάνοντας και τις κοινωνικές παραμέτρους στην εξέταση του θέματος. Την επιστημονική επιμέλεια του έργου είχε η Αγγελική Λαΐου.

A.M.

Ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος των Βυζαντινών
Tamara Talbot-Rice
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006

Σε μετάφραση Φ.Κ. Βώρου, η ένατη έκδοση του βιβλίου αυτού, που δίνει μια περιεκτική εικόνα της καθημερινής ζωής στο Βυζάντιο, με βάση τις σχετικές πηγές.

Μύθοι των Ίνκα
Gary Urton
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006

Ο κορυφαίος μελετητής του πολιτισμού των Άνδεων παρουσιάζει μυθικές αφηγήσεις των Ίνκα, με βάση δημοσιευμένα κείμενα, ανέκδοτα έγγραφα αλλά και αρχαιολογικά ευρήματα. Μεταφρασμένο στα ελληνικά από την Χριστίνα-Αντωνία Μουτσοπούλου.

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

σύντομος οδηγός
εκδ. Ίδρυμα Ν.Π. Γουλανδρή-Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Αθήνα 2007

Μια καλαίσθητη, εύχρηστη έκδοση, με στοιχεία για την ιστορία και τις μόνιμες συλλογές του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, αλλά και για τις περιοδικές εκθέσεις και τις λοιπές δραστηριότητές του. Διατίθεται στο πωλητήριο του Μουσείου, στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα, και σίγουρα βοηθάει τον αναγνώστη να εξοικειωθεί με το χώρο και τα εκθέματα, πριν ή και κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του.

Τα ελληνικά μοναστήρια σαν αρχιτεκτονικές συνθέσεις. Διερεύνηση των διατάξεών τους
Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου
εκδ. Ερμής, Αθήνα 2007

Ανατύπωση από την α' έκδοση του 1977, η διατριβή του αρχιτέκτονα Κωνσταντίνου Παπαϊωάννου παρουσιάζεται άρτια από κάθε άποψη, επιστημονική αλλά και αισθητική. Ένα έργο αξιόλογο, που αξίζει σίγουρα να το έχετε στη βιβλιοθήκη σας.

Το Μέγαρο του Μετοχικού Ταμείου Στρατού
Βασίλης Κολώνας
εκδ. Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, Αθήνα 2006

Η πρόσφατη ανακαίνιση και η νέα χρήση του Μεγάλου του Μετοχικού Ταμείου Στρατού στο κέντρο της Αθήνας υπήρξε η αφορμή για να γίνει η αναδρομή στην ιστορία και τη ζωή του κτιρίου κατά τον περασμένο αιώνα. Ο αρχιτέκτονας Βασίλης Κολώνας ξεδιπλώνει εδώ σαν παραμύθι την πορεία του κτιρίου μέσα στο χρόνο και παραθέτει πλούσια εικογράφηση. Για την ακρίβεια αφηγείται ένα αστικό παραμύθι της αθηναϊκής κοινωνίας σε εποχή που έχει παρέλθει ανεπιστρεπτή.

A.M.

T I rama hors / S rie

Alexandrie
ειδική έκδοση
εκδ. T I rama SA, Paris 2006

Ένα αφιέρωμα στα δέκα χρόνια ενάλιων ερευνών στον κόλπο της Αλεξάνδρειας μπορεί να βρει εδώ ο αναγνώστης, που σίγουρα θα εντυπωσιαστεί από τις υποβρύχιες λήψεις των θαυμάσιων ευρημάτων. Τίτλος της έκδοσης «L' gypte, surgie des eaux – Dix ans de fouilles en baie d'Aboukir».

Αρχαιοελληνική σκέψη και δυτικός πολιτισμός
Peter Kingsley
εκδ. Διόπτρα, Αθήνα 2006

Σε μετάφραση Γιώργου Μπαρουξή και φιλολογική επιμέλεια Μαρίνας Κολιτσοπούλου, το βιβλίο αναφέρεται κατά κύριο λόγο στο έργο του Παρμενίδη και του Εμπεδοκλή, από μια οπτική γωνία πραγματικά ενδιαφέρουσα, ανασκευάζοντας πολλές από τις υπάρχουσες πλάνες και μύθους για τους δυο αυτούς συγγραφείς. Στα πλεονεκτήματά του το γεγονός ότι «διαβάζεται» ευχάριστα και γίνεται εύκολα κατανοητό –από ειδικούς αλλά και από τον απλό αναγνώστη–, σε αντίθεση με πολλά άλλα βιβλία σχετικά με την προσωκρατική φιλοσοφία.

Θουκυδίδης
John Finley
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006

Η έβδομη κατά σειρά έκδοση ενός βιβλίου για το θουκυδίδειο έργο, ιδιαίτερα χρήσιμο κυρίως για το φιλόλογο αλλά και το μελετητή της αρχαίας ελληνικής παιδείας.

Les ors des mondes Grec et «Barbare»
πρακτικά ημερίδας
εκδ. Picard, Paris 2006

Με την επιμέλεια του G rard Nicolini συγκεντρώθηκαν εδώ οι ανακοινώσεις

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

διακεκριμένων επιστημόνων που ακούστηκαν σε ενδιαφέρουσα ημερίδα της «Soci t Fran aise d'Arch ologie Classique» (cole Normale Sup rieure, 18 Νοεμβρίου 2000). Βασικός της άξονας οι σύγχρονες έρευνες σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διαφορετικών κέντρων παραγωγής αντικειμένων από χρυσό – ελληνορωμαϊκών και των λεγόμενων «βαρβαρικών».

Revue Arch ologique

περιοδική έκδοση τόμος 2 (2006)

Στο επιστημονικό αυτό περιοδικό τους αναγνώστες μας ενδιαφέρουν τα παρακάτω άρθρα: α) «Une nouvelle tude de l'Apollon de Chatsworth», των Anne Bouquillon, Sophie Descamps, Antoine Hermaty, Beno t Mille. Σύμφωνα με νέα στοιχεία, οι συγγραφείς μελετούν την πιθανότητα δύο χάλκινα κομμάτια (κεφαλή του Βρετανικού Μουσείου και δεξί πόδι του Λούβρου) να ανήκουν στο ίδιο άγαλμα του 5ου αι. π.Χ., κυπριακής προέλευσης. β) Η νεκρολογία του Georges Rougemont για τον Pierre Amandry (1912-2006), ο οποίος, εκτός των άλλων, διετέλεσε και διευθυντής της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής της Αθήνας.

Ο Μέντωρ

περιοδική έκδοση τεύχος 81 (Δεκέμβριος 2006)

Πολύ ενδιαφέρον το κείμενο του Αλέξανδρου Ρίζου Ραγκαβή που περιλαμβάνεται στο τεύχος αυτό (πρώτη δημοσίευση: *Εφημερίς Αρχαιολογική*, Οκτώβριος 1837) για τα όσα σημαντικά έγιναν στην Ελλάδα μετά την απελευθέρωσή της: «Συνοπτική έκθεση της τύχης των αρχαίων μνημείων εις την Ελλάδα κατά τα τελευταία έτη».

Φωκικά Χρονικά
περιοδική έκδοση

τόμος ΙΔ´ (2006)

Το τεύχος είναι αφιερωμένο στη ζωή και την αξιολογία αρχαιολογική δράση του ιτιώτη αρχαιολόγου Ευθύμιου Μαστροκώστα, προς τιμή μάλιστα του οποίου διοργανώθηκε από το Δήμο Ιτέας ημερίδα με τίτλο «Ο Ευθύμιος Μαστροκώστας και η ελληνική αρχαιολογική ουτοπία» (Πολιτιστικό Κέντρο Ιτέας, Ιανουάριος 2005).

Τετράδια Μουσειολογίας

περιοδική έκδοση τεύχος 4 (Ανοιξη 2007)

Πολύ ενδιαφέροντα τα άρθρα του τεύχους αυτού, μεταξύ των οποίων σημειώνουμε εκείνο που αναφέρεται στα Θεματικά Τεχνολογικά Μουσεία (Α. Λούβη) αλλά και το σχετικό με τις πρόσφατες επανεκθέσεις αρχαιολογικών μουσείων. Με αυτό το τεύχος ξεκινάει η συνεργασία του περιοδικού με τις Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο, ενώ παράλληλα εγκαινιάζεται και ένα τετραμηνιαίο ηλεκτρονικό φυλλάδιο, με πληροφορίες για συνέδρια, εκδηλώσεις, εκθέσεις, νέες εκδόσεις κ.λπ.

Ανθέμιον

περιοδική έκδοση τεύχος 16 (Νοέμβριος 2006)

Στα έργα ανάδειξης στο χώρο και το μουσείο της Αρχαίας Αγοράς (1998-2005), καθώς και στην τιμητική εκδήλωση για τους μαρμαροτεχνίτες της Ακρόπολης (22 Μαρτίου 2006) αφιερώνεται το μεγαλύτερο μέρος της ύλης του τεύχους αυτού.

Τάλως

περιοδική έκδοση τεύχος ΙΓ´ (2005)

Το δημοσιονομικό και φορολογικό Δίκαιο της Κρήτης και τα όπλα στο κρητικό Δίκαιο αποτελούν τους δύο βασικούς άξονες

γύρω από τους οποίους αρθρώνεται η ύλη του εν λόγω τόμου της περιοδικής έκδοσης του Ινστιτούτου Κρητικού Δικαίου.

Περίπλους Ναυτικής Ιστορίας

περιοδική έκδοση τεύχος 57 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2006) & τεύχος 58 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2007)

Από την ύλη του τεύχους 57 σημειώνουμε το άρθρο του Αριστεΐδη Πετρόπουλου «Η προσφορά του Στράβωνα στη ναυτιλία» και εκείνο του Χάρη Τορτορέλη για τις ανέκδοτες λιθογραφίες του Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος με θέμα τους Αγίους Τόπους.

Σύναξη

περιοδική έκδοση τεύχος 100 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2006)

Με τη συμπλήρωση είκοσι πέντε ετών αδιάλειπτης κυκλοφορίας της περιοδικής αυτής έκδοσης σπουδής στην Ορθοδοξία, κυκλοφόρησε το 100ό τεύχος με τίτλο «Υπάρχει κρίση;».

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Αγροτικά συγκροτήματα, σύνθετα μνημεία της φύσης και του ανθρώπου. Είδη υπό εξαφάνιση. Η περίπτωση των βόλτων-αλωνιών στην Εγκλουβή Λευκάδας

Στην προστασία της φύσης και του περιβάλλοντος ιδιαίτερη σημασία δίδεται στα είδη υπό εξαφάνιση. Κάτι αντίστοιχο δεν υφίσταται στη θεσμοθετημένη προστασία των πολιτιστικών αγαθών. Αντίθετα, εδώ προέχει η προστασία «των επωνύμων, των ωραίων, των εντυπωσιακών», όπως άλλωστε προκύπτει έμμεσα από το άρθρο 50 του Ν. του 3028/2002.

Σε απομονωμένες περιοχές του αγροτικού χώρου η ανάγκη προστασίας ανθρώπων και ζώων κατά την παραγωγική περίοδο δημιούργησε προσωρινά καταλύματα και χώρους επεξεργασίας του πρωτογενώς παραγόμενου προϊόντος με μεθόδους κατασκευαστικές που πολύ απέχουν από τις σύγχρονες, ακόμα και από συνήθειες παραδοσιακές. Περιέργως αυτές παρουσιάζουν συνάφεια με εκείνες ενός απώτερου παρελθόντος, του οποίου δεν αποκλείεται να αποτελούν συνέχεια. Ένας πρωτογονισμός εκφραστικός και λειτουργικός, καθώς και η μιμιμαλιστική κλίμακά τους, θέτει αυτή την κατηγορία κτισμάτων εκτός τόπου και χρόνου και τα καταδικάζει στην εγκατάλειψη ή καταστροφή, καθώς κινδυνεύουν άμεσα από την ανθρώπινη επέμβαση στην προσπάθεια προσαρμογής τους στις σύγχρονες αντιλήψεις και ανάγκες. Η δυσκολία που ανακύπτει έχει ως παρεπόμενο τη δημιουργία νέων κατασκευών που δύσκολα προσαρμόζονται στα τόσο ευαίσθητα λόγω της ιδιαιτερότητάς τους και αλώβητα ως τώρα αγροτικά περιβάλλοντα. Το συγκρότημα των βόλτων-αλωνιών στο Βουνί της Εγκλουβής Λευκάδας έχει ήδη δεχθεί τις συνέπειες μιας τέτοιας επέμβασης, και είναι μόνο η αρχή. Ανήκει και αυτό στις λίγες σωζόμενες περιοχές-σύνολα της κατηγορίας που περιγράψαμε, ανάμεσα σ' αυτές της Κρήτης και Κεφαλλονιάς, της Νισύρου, Χάλκης και Καρπάθου, της Τήνου, περιπτώσεις που καμία δεν είναι ίδια με την άλλη, με τις ιδιαιτερότητές τους, που κάνουν κάθε μία μοναδική: ποικίλες κατασκευαστικές κατηγορίες χρήσης, λειτουργικής οργάνωσης,

μορφολογικών εκφράσεων, πολεοδομικής συγκρότησης και φυσιογνωμίας συνόλων. Αυτές οι δύο τελευταίες δίνουν ξεχωριστή ιδιαιτερότητα στην εκτεταμένη και απόλυτα συνεκτική συγκρότηση των βόλτων-αλωνιών της Εγκλουβής, που τους προσδίδουν στοιχεία μοναδικότητας στον ελληνικό χώρο. Όλες οι ως τώρα σχετικές δημοσιεύσεις θέτουν το δύσκολο ερώτημα της χρονολόγησής τους λόγω της ομοιότητάς τους με αντίστοιχες δημιουργίες της αρχαιότητας. Στον τομέα αυτόν όμως ο ειδικότερος εκ των συντακτών της επιστολής Χ. Κουτελάκης εκθέτει τις απόψεις του: Επί της ουσίας για τους βόλτους έχουν δημοσιευθεί αρκετά. Θα μείνω στα

στοιχεία εκείνα που ενδεχομένως μπορούν να μας προσανατολίσουν σε χρονολογική τους ένταξη. Ήδη ένα προικοσύμφωνο χρονολογημένο στον 18ο αιώνα, στο οποίο γίνεται σαφής αναφορά σε συγκεκριμένο βόλτο, υποδεικνύει αρχαιότερη καταγωγή και συγκεκριμένα την περίοδο της Ενετοκρατίας. Η είσοδος των βόλτων κλεινόταν με ισχυρή ξύλινη πόρτα πίσω από την οποία τοποθετούσαν το *καδινάτσο*. Η λέξη είναι γνωστή *έτσι ακριβώς*, από τη Νίσυρο και την Τήνο, γεγονός που δείχνει τη λατινική της προέλευση. Είναι προφανές ότι πρόκειται στην πλειονότητά τους για αγροτικά κτίσματα, που μπορούν να ενταχθούν τουλάχιστον στην περίοδο

της Βενετοκρατίας, αντλώντας πιθανότατα την πρωτογενή καταγωγή τους από αρχαίες *κύφες* και *κούμους* [Πάπυρος-Larousse *Britannica* 28 (2007), 112]. Στην παλαιότητά τους επίσης συμβάλλει η περίπτωση ενός από τους βόλτους σε γειτονική με το Βουνί περιοχή που ανήκει στην Εξάνθεια, ο οποίος μετατράπηκε κάποτε σε *χριστιανικό ναό*, σύμφωνα με πληροφορίες ντόπιων. Δεν μπόρεσα από έλλειψη χρόνου να επιβεβαιώσω με αυτοψία τα λεγόμενα, αλλά δεν είναι καθόλου παράξενο, αφού ανάλογη χρήση *αρχαίων κυφών* (αντίστοιχη δηλαδή αγροτική κατασκευή με τους βόλτους) ως χριστιανικών ναών έχουμε τουλάχιστον από το 1367 στη Χάλκη και στην Τήλο της Δωδεκανήσου.

Ειδικά για τους βόλτους της Εγκλουβής η ίδια η λέξη βόλτο και το εκκλησάκι το αφιερωμένο στον Άγ. Δονάτο που παραπέμπει σε καθολικό Άγιο, υποδεικνύουν επίσης εποχές που το νησί είχε περιέλθει στους Δυτικούς. Τα πηγάδια μάλιστα που ύδρευαν και υδρεύουν το οροπέδιο, σύμφωνα με το χάρτη του V. Coronelli, ανάγονται στην περίοδο της Τουρκοκρατίας, ενώ και ο καθηγητής Δημ. Τριανταφυλλόπουλος, σε πρόσφατο άρθρο του στον τοπικό Τύπο, αφήνει ανοιχτή την πιθανότητα προέλευσης της ονομασίας βόλτο από την προγενέστερη των Βενετών περίοδο της Λατινοκρατίας (1300-1479). Άλλωστε, ανάλογα κτίσματα είναι αυτά του Alborobello και της Σαρίας Καρπάθου, τα οποία κατασκευάστηκαν από φτωχούς γεωργοκτηνοτρόφους πάροικους, υπό την επίδραση της ανατολικής αρχιτεκτονικής και ειδικότερα των Αράβων του 9ου-12ου αιώνα. Η άποψή μου είναι ότι εξαιτίας της παρουσίας ενός ελληνιστικής εποχής πύργου στο οροπέδιο «Βουνί» (τον οποίο ερεύνησε η Morris, και τον οποίο αποδίδει σε αγροικία), κάποιος ή κάποιοι από αυτούς τους βόλτους θα μπορούσαν να έχουν υπάρξει στην εποχή εκείνη, όπως οι αντίστοιχοι στη Χάλκη και την Κρήτη. Όπως φαίνεται, το πεδίο έρευνας είναι μεγάλο και ενδιαφέρον, αλλά το ουσιαστικότερο είναι ότι πρόκειται για κτίσματα και σύνολα άριστα ενταγμένα σ' ένα πανέμορφο τοπίο που δεν επιδέχεται αλλοιώσεις και που χρήζουν ειδικής φροντίδας και προστασίας. Μ. Αποστόλου – Χ. Κουτελάκης

1. Κτίσματα κοινής εξυπηρέτησης στο κεντρικό τμήμα του συγκροτήματος βόλτων-αλωνιών στο Βουνί Εγκλουβής Λευκάδας (1973).

2. Το κεντρικό τμήμα του συγκροτήματος βόλτων-αλωνιών στο οροπέδιο Βουνί Εγκλουβής Λευκάδας (φωτ. 1973).

Τα «Αρχαιολογικά Νέα»
επιμελείται η Κατερίνα Τσεκούρα